

At holde fast i fortabelsen eller at overgive sig til kærligheden -?

Af Nini Prætorius. Kronik afvist af KD's kronikredaktion.

"Vi skal holde fast i fortabelsens virkelighed", der hvor fortabelsens virkelighed tilsløres, ja anfægtes igen og igen, stod der i KD' kronik d. 16 juni. Hvordan, har dens 3 forfattere skrevet en bog om, "Livets risiko – Himmel og Helvede", som de medgiver "fra en side set er umulig at skrive. Og fra en anden side set er det umuligt ikke at få den skrevet". Et hurtigt gæt på umulighed kunne være, at der af gode grunde ikke findes noget *vidnesbyrd* om fortabelsens, ej heller for den sags skyld om *frelsens* eller Himlens eller Helvedes *virkelighed* – noget der af forfatterne formodes at udspiller sig *efter* døden. De folkekirkelige kredse, der tilslører og anfægter fortabelsens virkelighed, gør det, ifølge forfatterne, med de "logiske" argumenter, at "Gud ikke på den ene side kan ville alles frelse gennem sin selvopofrende handling i Sønnen og samtidig fastholde nogle menneskers evige udeblivelse af frelsen". I deres bog anfægtes "den nærmest pligt skyldige anfægtelse over fortabelsen".

For sagen er jo, ifølge forfatterne, at den "selvindlysende logik" opløser troens og livets kompleksitet og bringer Gud og alt sammen ind på en formel, som mennesket har styr på. Så får vi "Gud skabt i menneskets billede" - alt under menneskets kontrol. Men, advarer forfatterne, med blot nogen menneskelig selvindsigt bliver man klar over, hvor urovækkende den er. Den skaber ikke ro, men *uro!* Her belæres læseren så modsætningsvist om, at når man læser den kristne kirkes første række af store teologer, fra Det Nye Testamente og de første mange århundreder, bliver man klar over "at de kristne trosdogmer aldrig blev fremlagt med akademiets *tankekonstruerende distance*". Derfor er deres bogs hensigt, at dens ord fremlægges således, at de "åbner sindet for en uomgængelig virkelighed". Med alt, hvad det kan medføre af "*uro, anfægtelse, tvivl, opvågnen, tro, styrke og, ja, tro det eller ej: taknemmelighed*".

Med andre ord, uanset om man hævder *fortabelsens* virkelighed, som forfatterne gør, eller *anfægter* og slører den, som deres modpart gør, er konsekvenserne ifølge forfatterne ironisk nok den samme: *uro* og det der er værre – men også, hvis man ellers spørger hver især af retningerne, *opvågnen, tro, styrke og taknemmeligheden*.

Nuvel, den *fortabelses virkelighed*, forfatterne vil holde fast i, indebærer også, som modstykke, uundgåeligt *frelsens virkelighed*. Og begge "virkeligheder" forudsætter *syndes, nådens*, og *forløsningens* virkelighed. Og, naturligvis, uden det siges direkte, *Lutherdommens* fortolkning og teologisk kærnedogmer og bekendelser om: '*arvesynden* og den *dobbelte prædestination*', dvs. den *dobbelte udgang* og Jesu dom ved verdens ende af de døde til enten evig salighed i himlen eller evig fortabelse og pine i helvedes luer. Men også 'forløsningsteoriens' virkelighed om, hvordan Jesus led "sonoffer- stedfortræder-døden" og tog vores synder på sig.

Men kan disse dogmer, bekendelser og fortolkninger nu også føres tilbage til NT's tekster eller de tidlige store Kirkefædre? Næh. I Kristendommens første århundreder eksisterede endnu ikke den af Tertullian *fabrikerede* og senere af Augustin i 400. tallet videreudviklede 'arvesyndens' - og prædestinationslære om menneskets tragiske vilkår som efterkommer af Adam af fødes som evigt uforbederlig synder. En syndighed, som det ikke - selv ved nok så dybtføjte intentioner, vilje eller gerninger – vil kunne ændre på eller sone; det kan kun ske ved Guds nåde for dem Han, uanset levned, på forhånd og tilfældigt har udvalgt til evig frelse – efter døden - i Guds himmelske rige. Alle andre vil være evigt fortabte.

Dette dogme, som blev skærpet *in extremis* af Luther, har ikke gnist af rødder i hverken GT's tekster eller NT's evangelier eller apostlenes breve. Hvad medlemmer af den danske folkekirke – inklusive præster – oftest er totalt uvidende om, er, at der heller ikke fandtes et synderligt udviklet begreb om *helvede*, endsiges forestillingen om et "liv-efter-døden" (efterliv), hverken i GT's skrifter eller i NT's evangelier, hvor de døde formodes at tilbringe tiden i al evighed i Helvede - eller i Himlen.

¹ se f.eks.2002, overrabiner Lexner, B. *Syndsforståelse i jødedommen*. Religion.dk.

I GT er 'Shoel' navnet på en slags 'dødsrige', et underjordisk sted eller en tilstand, som alle døde befinder sig i. Ifølge profeten Hoseas er både sjæl og legeme dødt og uden bevidsthed – og hvor der ikke er noget liv, der findes Gud heller ikke (Hos.13.14). I GTs salmer sammenlignes levende personers trængsler med Dødsrigets nød og elendighed (Sl. 116,3). Og profeten Esajas beskriver dødsriget som et "tæppe af orme og senge af maddiker (Es. 14,9.15) – dvs. som det, man vil finde i en grav, hvor døde mennesker er gået i forrådnelse.

Først et par århundreder før Kristi fødsel opstår der en ny historie om Dødsriget: *Hades*, i oversættelse: *Gehenna*, efter inspiration fra den romerske poet Vergils *Æneiden* (70-19 f.Kr). *Gehenna* (eller *Hinnom*), beskrevet hos Profeten Jerimias, (Jer. 19), var såvel på Jerimias som på Jesu tid en losseplads uden for Jerusalem, hvor der brændte en konstant ild. Ifølge Mark. 9:43: siger Jesus, "Hvis din hånd bringer dig til fald, så hug den af; du er bedre tjent med at komme i Helvede (*Gehenna*), til den uudslukkelige ild". Dvs. at kastes på den brændende mødding her og nu. Jesus siger ikke noget om, at det er den skæbne, der ellers venter dig engang *efter* døden. Helvede findes hverken omtalt i Johannes evangeliet eller i Paulus' breve. Det var noget Tertullian introducerede i sine belæringer i det tredje århundrede – men som først endeligt udvikledes i senmiddelalderen, nemlig i Dantes *Den guddommelige komedie*, (ca. 1321).

Jesu var i sine gerninger og forkyndelse langt mere optaget af menneskets liv her på jorden, end hvad der sker, når vi dør. Og det er det, NT's evangelier og apostlenes breve handler så utroligt meget mere om, end hvad der skal ske med menneskets aflivede sjæl, når det dør. Da Jesus opfordrede sine disciple til at gå ud i verden og gøre alle folkeslag til Hans disciple, var budskabet, de skulle forkynde, *ikke* om den helvedes ild, der ventede de fortabte stakler, der ikke i tide indser og forløses fra deres uendelige syndighed, men et meget mere omfattende budskab om – og vejledning i - at leve i dette liv *med* og *i* Jesu bevidsthed, som den kom til udtryk i Hans forkyndelse, som han har den fra Faderen: om at elske næsten med den samme ydmyghed, tilgivelse, overbærenhed og barmhjertighed, som Han gjorde i sit liv; kort sagt med Ham som *forbillede* og til *efterfølgelse*, som Han forkynder i bjergprædikens *Saligprisninger*.

I Lutherdommen går vejen til tro og forsoning gennem rædslen for Guds trusler om straf således: "Et angrende hjerte er noget stort, som kun kan komme af brændende tro på Guds løfte og trussel. Når troen har set Guds urokkelige sandhed, skælver den af rædsel og plager samvittigheden; og så bliver den atter glad og trøstes, og bevarer den plagede samvittighed, dvs. at sandheden i truslen bringer anger og sandheden i løftet trøst (Notabene! hvis man *tror* på den), og at mennesket ved denne tro vinder syndernes forladelse. Derfor skal man først og fremmest lære denne tro og kalde den frem, for når man har fået den, kommer angeren og trøsten ganske af sig selv, det er helt sikkert. ... Således stiger røg op i hans (Guds) vrede, når han i vrede får bjergene til at ryste og bæve, som der står i Salme 17 (1. SL.18.8). Først kommer frygten for hans trusler, den får de gudløse til at bæve, troen tager imod den og får angerens sky til at ryge ... "(Luther, 1520, Kirkens Babyloniske fangenskab, s. 100-101).

En tro, der bringer minder om en "tilståelse" under tortur.